

Revised Format for the

ASCOBANS Annual National Reports

General Information

Name of Party:	Period covered: Rok 2014
Rzeczpospolita Polska	Date of report: luty 2015 r.

Report submitted by:	
Name: Monika Lesz	Function: osoba kontaktowa dla Porozumienia ASCOBANS
Organization: Departament Leśnictwa i Ochrony Przyrody Ministerstwo Środowiska	Address: 00-922 Warszawa, Wawelska 52/54
Telephone: +48 22 57 92 667 Fax: +48 22 57 92 290	Email: monika.lesz@mos.gov.pl
Any changes in coordinating authority or appointed member of advisory committee: Nie	

List of national authorities, organizations, research centres and rescue centres active in the field of study and conservation of cetaceans, including contact details

1) Ministerstwo Środowiska, Departament Leśnictwa i Ochrony Przyrody,

00-922 Warszawa, Wawelska 52/54

Telefon : (48 22) 57 92 550, Fax: (48 22) 57 92 290

e-mail: departament.lesnictwa.i.ochrony.przyrody@mos.gov.pl

2) Stacja Morska Instytut Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu,

PL - 84-150 Hel, Morska 2, tel +48 58 6750 836, fax +48 58 6750 420,

Contact person: Iwona Pawliczka, e-mail iwona.pvp@ug.edu.pl , tel : +48 58 67 51 316

3) Morski Instytut Rybacki-PIB, ul. Kołłątaja 1, 81-332 Gdynia,

Telefon: tel.: +48 587-356-232, fax: +48 587-356-110

e-mail sekretariat@mir.gdynia.pl

NEW Measures / Action Towards Meeting the Objectives of the Conservation and Management Plan and the Resolutions of the Meeting of Parties

Please feel free to add more rows to tables if the space provided is not sufficient.

A. HABITAT CONSERVATION AND MANAGEMENT

1 Direct Interaction with Fisheries

Investigations of methods to reduce bycatch

Implementation of methods to reduce bycatch

W ramach Programu Operacyjnego "Rybnactwo i Morze" na lata 2014-2020 uwzględniono konieczność wydatkowania środków na alternatywne narzędzia połowowe

W roku 2014, po raz kolejny, MIR-PIB realizował Program Monitorowania Przypadkowych Połowów Waleni (PMPPW) w oparciu o zobowiązania wynikające z rozporządzenia (WE) 812/2004. W 2014 r. prowadzono obserwacje na 15 jednostkach powyżej 15 m długości operujących z 5 portów oraz 10 łodzi z 5 portów. W ramach realizacji Programu obserwatorzy przebywali w morzu przez 134 dni, w tym 65 dni na jednostkach prowadzących połowy przy użyciu włoków pelagicznych oraz 69 dni w rejsach (w tym 11 dni na jednostkach mniejszych niż 15 m), gdy połowy prowadzono przy użyciu sieci stawnych. Wykonano ponadto również 11 dni obserwacji na łodziach rybackich w rejonie Zatoki Gdańskiej. Na taką decyzję wpłynął fakt, iż rejon, w którym planowano monitoring (Zatoka Pucka) był uważany za miejsce najczęstszego występowania morświna (Kuklik I., K. Skóra. O morświnie. „Źródło: Stacja Morska IO UG w Helu (www.morswin.pl)" i, zgodnie z pkt. 6 wstępu do Rozporządzenia 812/2004, „powinien mieć priorytet”. Podobnie jak w 2013 roku, w trakcie badań okazało się, że na większości jednostek, sprzęt połowowy stosowany na tym obszarze nie wymagał monitoringu przyłowu w ramach rozporządzenia 812/2004.

W trakcie monitorowania przez Morski Instytut Rybacki w 2014 r. połowów włokami pelagicznymi i sieciami stawnymi na Morzu Bałtyckim nie stwierdzono przypadkowego połowu, bądź zaplątania się w sieci walenia. Obserwacje nie wykazały żadnego walenia w połowach prowadzonych netami w wodach Zatoki Puckiej. Dodatkowo należy wskazać, że informacje o przyłowach gatunków chronionych wpisanych do dzienników połowowych trafiają do Centrum Monitorowania Rybołówstwa. Inspektorzy rybołówstwa morskiego kontrolują wywiązywanie się kapitanów statków rybackich z obowiązku stosowania pingerów.

WWF Polska wspólnie z WWF Niemcy i WWF Dania prowadzi projekt Baltic Smart Gear. Development and testing of bycatch minimizing fishing gear Technologies. Celem projektu jest zebranie informacji na temat potencjalnych rozwiązań technologicznych pozwalających

ograniczyć przyłów ssaków i ptaków morskich w sieci skrzelowe (gillnets) z jednoczesnym zachowaniem łowności sieci na poziomie tych używanych obecnie. W kolejnym etapie projektu, na który poszukiwane są obecnie środki finansowe, planuje się organizację konkursu na rozwiązania realizujące opisany powyżej cel. Wygraną w konkursie będzie finansowanie testów narzędzia w środowisku. Projekt Smart Gear finansowany jest ze środków Seed Money Facility w ramach EU Strategy for the Baltic Sea Region.

Please provide any other relevant information, including bycatch information from opportunistic sources.

W dniu 5 lutego 2014 polski rybak zgłosił przyłów morświna w swojej sieci dorszowej (GNS).

W dniu 17 marca 2014 widziano żywego morświna w Kanale Piastowskim, płynącego w kierunku Zalewu Szczecińskiego.

Ponadto, 27 czerwca 2014 r., w rejonie Darłówka, odnotowano obecność humbaka.

In addition, please attach or provide link to your country's Report under EC Regulation 812/2004.

<http://www.minrol.gov.pl/pol/Rybactwo/Rybołówstwomorskie/Raporty.opracowania.publikacje>

Pod powyższym adresem znajdują się polskie raporty z wdrożenia rozporządzenia Rady (WE) 812/2004 za rok 2010, 2011, 2012 i 2013. Raport za rok 2014, zostanie umieszczony na stronie w momencie jego ukończenia, oraz przetłumaczenia na język angielski, co jest planowane najpóźniej w maju 2015 r.

2 Reduction of Disturbance

2.1 Anthropogenic Noise

Please reference and briefly summarise any studies undertaken

Instytut Oceanografii (w tym Stacja Morska) Uniwersytetu Gdańskiego realizują polską część projektu pn. BIAS: „*Baltic Sea Information on Acoustic Soundscape*” (*Informacja o poziomie podwodnych dźwięków Morza Bałtyckiego*). Główny cel: projektu to wdrożenie cechy 11 dla GES z załącznika I *Marine Strategy Framework Directive* na poziomie regionalnym Morza Bałtyckiego. Czas trwania projektu przewidziano od września 2012 r. do sierpnia 2016 r. Na dnie morza posadowionych zostało pięć zestawów urządzeń pomiarowych, których celem będzie nagrywanie podwodnego hałasu statków w polskiej części Morza Bałtyckiego i ocena wpływu presji hałasu na organizmy żywe, głównie ryby (projekt realizuje także Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego).

W roku 2015 prowadzony będzie w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska pilotażowy monitoring hałasu podwodnego w zakresie podwodnych dźwięków ciągłych oraz podwodnych dźwięków impulsowych. Monitoring hałasu podwodnego na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wykonuje Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Oddział Morski w Gdyni i finansowany jest ze środków NFOŚiGW.

W trakcie procedowania jest nieobligatoryjny (nie wynikający z prawa unijnego) projekt rozporządzenia *Ministra Środowiska w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia monitoringu wód morskich*, który uwzględnia kwestie hałasu jak również śmieci w środowisku morskim.

2.2 Ship Strike Incidents

W polskiej strefie Morza Bałtyckiego nie odnotowano żadnego przypadku kolizji waleni z jednostkami pływającymi.

Please list all known incidents and for each, provide the following information:

Date	Species	Type of injury	Fatal injury (Yes / No)	Type of vessel (length, tonnage and speed)	Location (coordinates)	More information: (Name / Email)

2.3 Major Incidents Affecting Significant Numbers* of Cetaceans

W polskiej strefie Morza Bałtyckiego nie odnotowano tego rodzaju przypadków

Date	Location	Type of incident	Further Information

*Two or more animals

2.4 Pollution and Hazardous Substances

Please report on main types of pollution and hazardous substances (including source, location and observed effects on cetaceans). Please provide information on any new measures taken to reduce pollution likely to have an impact.

13 lutego 2014 zakończył się projekt CHEMSEA poświęcony identyfikacji i zminimalizowaniu zagrożeń związanych z zatopioną amunicją chemiczną w Morzu Bałtyckim. Projekt ten był współfinansowany przez Unię Europejską.

2.5 Other Forms of Disturbance

Please provide any other relevant information, e.g. relating to recreational activities affecting cetaceans.

WWF Polska pracuje nad kontynuacją projektu „Usuwanie zalegających sieci z Bałtyku” uwzględniającego zarówno działania czynne polegające na usuwaniu sieci widm z Bałtyku jak również opracowanie narzędzi ograniczających ilość traconych narzędzi połowowych

oraz lepszych sposobów identyfikacji właściciela. Po udanej współpracy z Litwą, projekt ma być prowadzony we współpracy z Estonią „Keep Estonian Sea Tidy”, szwedzką gminą Simirsham oraz WWF Niemcy. Wniosek projektowy na realizację działań złożony zostanie w ramach naboru do Baltic Sea Region Programme (INTERREG). Ponadto, usuwania sieci zalegających w Bałtyku zostało uwzględnione w ramach Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze 2014-2020”.

Polscy rybacy z Kołobrzegu przeszkolili niemieckich rybaków z okolic miasta Stralsund w zakresie usuwania porzuconych narzędzi połowowych. Akcje w Niemczech prowadzone w 2014 roku pozwoliły na usunięcie 2 ton sieci widm.

3 Marine Protected Areas for Small Cetaceans

Please provide any relevant information on measures taken to identify, implement and manage protected areas for cetaceans, including MPAs designated under the Habitats Directive and MPAs planned or established within the framework of OSPAR or HELCOM.

Od czterech lat w Polsce funkcjonuje 9 obszarów morskich posiadających status obszarów ochronnych Baltic Sea Protected Areas w ramach Konwencji Helsińskiej – HELCOM BSPAs, wszystkie w granicach odpowiadających obszarom Natura 2000. Przynajmniej trzy z nich, na Zatoce Pomorskiej, w Zatoce Puckiej i w Ostoi Słowińskiej, uznano za istotne z punktu widzenia ochrony morświnów, według aktualnie dostępnej wiedzy eksperckiej, uzasadnionej m.in. historycznym występowaniem przyłowów, obserwacjami pojedynczych osobników jak i danymi dot. martwych osobników morświnów wyrzuconych na brzeg

Please indicate where GIS data of the boundaries (and zoning, if applicable) can be obtained (contact email / website).

Dokładnymi granicami obszarów Natura 2000 dysponuje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (<http://www.gdos.gov.pl/kontakt-3>).

Dane są także zaprezentowane na stronie internetowej: <http://natura2000.gdos.gov.pl/datafiles> a także <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

B. SURVEYS AND RESEARCH

4.1 Overview of Research on Abundance, Distribution and Population Structure

Please provide a brief summary of (and reference to) any national work.

Całoroczny monitoring wybrzeża z udziałem wolontariuszy przeszkolonych przez Stację Morską w Helu tzw. Błękitny Patrol WWF jest kontynuowany. Projekt jest realizowany od 2010 r. przez WWF Polska w partnerstwie ze Stacją Morską Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego r. pod nazwą „Wsparcie restytucji i ochrony ssaków bałtyckich w Polsce”, a od 2013 r. również z Grupą Badawczą Ptaków Wodnych KULING pn. „Ochrona siedlisk ssaków i ptaków morskich”. W ramach tego projektu prowadzone były przez SMIOUG m.in. badania z użyciem urządzeń hydroakustycznych C-POD służących do

rejestracji dźwięków emitowanych przez morświny. Planowane zakończenie projektu to koniec 2014 roku. Rejon detekcji morświnów obejmuje rejon od ujścia Wisły, wzdłuż Mierzei Wiślanej, po granicę z Rosją. Projekt obejmował również analizę nakładu połowowego w rejonie hydroakustycznych badań występowania morświnów (Płd. Zatoka Gdańska) a także poprawność oznakowania narzędzi połowowych. Jednocześnie wraz z Inspektorem Rybołówstwa Morskiego prowadzono prace związane z usuwaniem narzędzi kłusowniczych.

Błękitny Patrol działa w liczbie 200 wolontariuszy – członkowie patrolu monitorują oraz interweniują w przypadku obserwacji ssaków bądź ptaków morskich wymagających pomocy. Współpraca pomiędzy siecią działających w terenie wolontariuszy i jednostką naukowo-badawczą jaką jest SMIOUG pozwala na odpowiednie reagowanie na wszelkie zgłoszenia dotyczące ssaków bałtyckich (w tym morświnów) znajdujących się na plażach.

4.2 New Technological Developments

Please provide a brief summary of any relevant information

Brak

4.3 Other Relevant Research

Please provide a brief summary of any relevant information

Uniwersytet Gdański rozpoczął w 2012 roku budowę nowoczesnego statku badawczego, zaprojektowanego m.in. do prowadzenia obserwacji ssaków morskich i związanych z nimi badań hydroakustycznych. Zakończenie budowy statku zaplanowano na 2015 rok.

C. USE OF BY-CATCHES AND STRANDINGS

5 Post-Mortem Research Schemes

Contact details of research institutions / focal point	Stacja Morska Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego Iwona Pawliczka, iwona.pvp@ug.edu.pl
Methodology used (reference, e.g. publication, protocol)	Analizy pośmiertne wykonywane są według procedury opisanej w: Kuiken, T and Hartmann, M.G. (1993). Dissection techniques and tissue sampling. Proceedings of the ECS Workshop, Leiden.
Collection of samples (type, preservation method)	Stacja Morska Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w ramach zakresu badań wynikających z działalności statutowej gromadzi dane o martwych morświnach i delfinach z przyłowu lub pochodzących z brzegu morza. Martwe osobniki, jeśli trafiają do tej placówki zostają poddane analizom w zakresie, na który pozwala stan zwłok. Standardowy zakres poboru prób to: -ustalenie przynależności gatunkowej -lokalizacja zdarzenia

Revised Format for the ASCOBANS Annual National Reports

	<ul style="list-style-type: none"> -określona lub przypuszczalna przyczyna śmierci - ustalenie długości i masy ciała -ustalenie płci -pobranie tkanki tłuszczowej do badań genetycznych -pobranie zębów do określenia wieku zwierzęcia. -pełna analiza pośmiertna i przechowywanie prób biologicznych wg Kuiken & Hartmann 1993
Database (Number of data sets by species, years covered, software used, online access)	Dane wprowadzane są do standardowej bazy Access od 1988. Do bazy tej nie ma dostępu on-line.
Additional Information (e.g. website addresses, intellectual property rights, possibility of a central database)	<p>Powstał i jest aktualizowany elektroniczny atlas rozmieszczenia ssaków w Polsce pn. „Atlas ssaków Polski” (realizator Instytut Ochrony Przyrody PAN)</p> <p>Link: http://www.iop.krakow.pl/ssaki/Katalog.aspx</p> <p>Atlas zawiera także dane dot. znalezienia martwych lub przyłowionych walenii rozmieszczenia walenii (dane te wprowadza SMIOUG na podstawie swojej bazy danych). Przykład dot. morświna: link: http://www.iop.krakow.pl/ssaki/Gatunek.aspx?spID=183</p>

5.1 Number of Necropsies Carried out in Reporting Period:

Species	Recorded cause of death
Morświn 5 sztuk	z powodu znacznego stanu rozkładu zwłok, nieustalona
Morświn 1 sztuka	przyłów

Please provide any other relevant information on post-mortem / stranding schemes.

Tab. Dane dotyczące terminu, lokalizacji, długości, płci, miejsca znalezienia morświnów oraz miejsce zdeponowania próbek. Źródło: Baza raportów WWF/SMIOUG - rok 2014

Data	Długość	Płeć	Miejsce znalezienia	Deponowanie próbek
05.02.2014	122 cm	Samiec morświna	Unieście	Stacja Morska Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu
20.06.2014	100 cm	Roczny samiec	Plaża w	Stacja Morska Instytutu

		morświna	Międzywodziu	Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu
11.07.2014	147 cm	Samiec morświna	Zatoka Pucka, Oksywie w Gdyni	Stacja Morska Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu
6.08.2014	87 cm	Bardzo młody samiec morświna	Dąbki, gmina Darłowo	Stacja Morska Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu
27.08.2014	165cm	Samica morświna	Port Darłowo	Stacja Morska Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu
13.12.2014	Znaczny rozkład zwłok	Młody samiec morświna	Zatoka Pucka, Hel	Stacja Morska Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu

D. LEGISLATION

6.1 Relevant New Legislation, Regulations and Guidelines

Please provide any relevant information.

W trakcie procedowania jest nieobligatoryjny (nie wynikający z prawa unijnego) projekt rozporządzenia *Ministra Środowiska w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia monitoringu wód morskich*, który uwzględnia kwestie hałasu jak również śmieci w środowisku morskim.

W trakcie procedowania jest również program monitoringu wód morskich opracowany na podstawie art. 155c ustawy – Prawo wodne, zgodny z art. 11 ramowej dyrektywy w sprawie strategii morskiej, który przewiduje rozszerzenie PMS w zakresie badań gatunków i siedlisk na obszarach morskich.

Wspomniany wcześniej Program Operacyjny „Rybacko i Morze 2014-2020” zawiera pozycje dotyczące testowania i wprowadzania alternatywnych narzędzi połowowych redukujących przyłów jak i usuwania sieci zagubionych z Bałtyku. Realizacja PO RYBY 2014–2020 ma się przyczynić do osiągnięcia celu jakim jest zmniejszenie wpływu rybołówstwa na środowisko morskie, w tym unikanie i redukcja, w jak największym stopniu, niechcianych połowów.

E. INFORMATION AND EDUCATION

7.1 Public Awareness and Education

Please report on any public awareness and education activities to implement or promote the Agreement to the general public and to fishermen.

18 maja 2014 roku Stacja Morska Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego zorganizowała stoisko edukacyjno - informacyjne, zlokalizowane na terenie "Błękitnej wioski", przy budynku „Domu Morświna”. Organizacja corocznej imprezy plenerowej połączonej z kampanią informacyjną na temat bałtyckich morświnów to jeden z elementów realizowanych z założeń Konwencji Bońskiej i Porozumienia ASCOBANS. Na wystawie towarzyszącej obchodom Międzynarodowego Dnia Bałtyckich Morświnów zaprezentowano sprzęt używany w badaniach m.in. detektor akustyczny POD. Nie zabrakło również urządzeń przeznaczonych do czynnej ochrony tych zwierząt tzn. pingerów oraz przyjaznych dla ssaków morskich narzędzi połowowych - klatek dorszowych. Na miejscu była też możliwość otrzymania bezpłatnych materiałów edukacyjno – informacyjnych i gadżetów.

http://www.hel.ug.edu.pl/aktu/2014/XII_MDBM.htm

22 czerwca 2014 roku w Brzeźnie Fundacja Nasza Ziemia zorganizowała bałtycki piknik ekologiczny pod hasłem „Poznaj, pokochaj, chroń Bałtyk” . W pikniku wzięli udział również pracownicy Stacji Morskiej prezentując informacje dotyczące m.in. ochrony morświna.

http://www.hel.ug.edu.pl/aktu/2014/sprzatanie_baltyku_2014.htm

W dniu 16 grudnia 2014 r., w Warszawie odbyło się spotkanie organizowane przez WWF Polska a sfinansowane zarówno z funduszy europejskich jak i ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Spotkanie to było poświęcone propagowaniu rezultatów projektu SAMBAH. Udział wzięli przedstawiciele administracji publicznej, naukowcy, przedstawiciele rybaków i NGO jak również zaproszeni goście z Finlandii, Szwecji i Niemiec. W sprawie wyników projektu SAMBAH ukazało się kilka artykułów w prasie regionalnej i krajowej

<http://www.wwf.pl/?15580/Prawie-450-kuzynow-delfina-w-Baltyku>

Źródłem upowszechniania wiedzy o morświnach i promocji Porozumienia ASCOBANS jest strona www.morswin.pl

POSSIBLE DIFFICULTIES ENCOUNTERED IN IMPLEMENTING THE AGREEMENT

Please provide any relevant information.

Please return this form, preferably by e-mail, to:

UNEP/CMS/ASCOBANS Secretariat
UN Campus

Hermann-Ehlers-Str. 10
53113 Bonn
Germany

Tel: +49 228 815 2416
Fax: +49 228 815 2440
Email: ascobans@ascobans.org